



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dn. Conradi Clingii Theologi Et Ecclesiastae Celeberrimi
(dum vixit) apud Erphordiam Turingiæ, Catechismus
Catholicus, summam Christianæ institutionis III. libris
succinctim complectens**

Klinge, Konrad

Coloniae, 1570

VD16 K 1309

caput V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29452

nos docuit in oratione Dominica, Mat. 6. vt prima petitio esset nostra, quo nomen Dei patris sanctificetur in mūdo & vera doctrina, vt Deū sanctificemus, verbo eius credamus sine hēsitatione, ac semper ore glorificemus, nō maledicamus. Vndē credamus esse nō in mundo tot aduersa, tot genera infirmitatū, nisi quā tam multa ac diuersa sunt genera maledictionū, blasphemiarū passionis, seu martyrij, sanguinis ac mortis Dei, elementorū, Valentini, Quirini, &c. Vndē venit rerū caritas, fames, bella intestina, animalia terræ nociua, spoliationes, incēdia, pestes, &c. nisi quod Deus hęc super nos permittit ppter huiusmodi peccatum, quod nomine Dei sine reuerētia vtamur: et in Ecclesia fit in cultu diuino sine deuotione & attentione, extra ecclesiā verō vt plurimū, vt in negotiationibus, mercatorū periurijs &c. Et hęc pœna temporaria tolerari possit per pœnitentiam, de impietantibus verō inquit Apostolus Galat 5. Maledictum nomen Dei non possidebunt &c.

CAP. V.

ARGVMENTA.

1. *Quòd licitum sit verè iurare.*
2. *Quām grande peccatum sit, falsè iurare, & ad peccatum nomen Dei inuocare.*
3. *Quòd Magistratus punire tenetur periurū, quæ hic Deus grauiter punit.*

1. **I**uramentum est inuocatio nominis Dei vt testis veritatis cū imprecatione pœnæ, si fallat, vt si quis dicat, Inuoco Deum ac peto, vt si fallo verū, me puniat Deus. Sic enim forma olim concipiebatur in foederibus. Pro veritate autem habenda vel tuenda licitum est iurare. sic iurat Apostolus 2. Cor. 1. Ego testimonium Deum inuoco aduersus animam meam, &c.

Philip

Philipp. 1. Testis mihi Deus est. & Hebræorum sexto. Omnis controuersia finis est iusiurandum, & Deut. 6. Per nomen eius iurabis: honor enim est Deo, dum pro veritate tuenda inuocatur. Quod verò Christus dicit Matt 5. Ego autem dico vobis, ne iuretis omnino &c. hoc intelligendum est de iuramentis, quæ sine inuocatione, sine mādato magistratûs, aut de priuata cuiusq; munditia conscientia fiunt: non autem loquitur de politijs & negocijs vocationû. Est enim iuramentum, vinculum iudiciorum & politiarum, & Euangelium non abolet politias & iudicia: ideò nec iuramētum, & ideò sicut Christus dicit, sit verbū verum, Est est, Non non: quod ampliùs est, à malo est, &c. id est, ab irreuerētia est, cum scilicet iuramus falsè aut sine causa, sine vocatione, sine mandato Magistratus &c. Sed iuramēta corā iudice vel propter vocationē coram Magistratu facta, licita sunt & cultus Dei, iuxta verba legis, In nomine Dei iurabis: contra, sine causa iurare & falsè, est abusio nominis Dei, qua nomen Dei inuocatur sine reuerentia.

Grande peccatum est periurium, & inuocatio nominis Dei irreuerenter facta. Et primò fit irreuerenter in execratione, nam ibi nūcupare Deum, est cum inuocare. Vult autem Deus, vt seriò & reuerenter, & in veritate nomen suum vbique inuocetur: quando ergò effunditur execratio per nomen Dei, id est, daß dich Gott plage oder schändere. & hoc vel ex consuetudine execrabili vel iracundia, grauissimè peccatur in nomen DEI. Deindè in proximum nostrum, quem præcepit nobis Deus amare, & cui debeamus omnia bona precari, contra mandatū Dei inuocamus nomen ipsius, vt perdat ipsum, quasi licitor esset. Quare dicit Apostolus 1. Corinth. 6. quod tales maledici regnum Dei non possidebunt. Propheta verò si leguntur interdum execrati fuisse & maledi,

maledixisse, sicut Helisæus pueris 4. Reg. 2. & Non
 maledixit Chanaan Genes. nono, hoc tamen tantum
 blasphemis & obstinatis fecerunt. Cauendum est igi-
 tur, ne de facili transferamus execrationes ad vulga-
 ria negotia, quia in usu temerario recidunt in caput
 eius, qui sic abutitur nomine Dei. Porro in periurio
 duplex est peccatum. Primò, quia ibi gloria Dei lædi-
 tur cum citatur tanquam falsus testis, qui est summa
 veritas: nam solus Deus verax, Romanorum tertio,
 & ipse perdet omnes qui loquuntur mēdacium, Psal.
 quinto. Deindè, quia periurus contemnit Deum vlti-
 torem periurij, qui claris verbis dicit, Non erit inno-
 cens qui nomen meum in vanum assumpserit, Exod.
 20. Et quoniam Deus non vult autoritate sui no-
 minis fieri id quod prohibuit, ideò illicita iuramen-
 ta non sunt seruanda. Sunt autem illicita iuramen-
 ta, in quibus aliquid promittitur quod est peccatum,
 aut sine peccato præstari non potest: vt si quis iura-
 ret se hanc vel illam violaturam virginem, hunc vel
 illum occidere hominē, aut facere diabolo iuramen-
 tum &c. maius enim peccatum est, præstare talia iu-
 ramenta, sicut Herodes simulauit se coactum iure
 iurando interficere Ioannem.

3. Postremò, quoniam Deus magna religione vult
 obseruari iuramenta, vbi inuocatum est nomen eius,
 ideò grauiissimum est peccatum, nō seruare iuramen-
 ta facta Magistratibus & superioribus, non perpen-
 dere maximum hoc conscientia vinculum. è diuer-
 so seruantes iuramenta sua, à Deo diliguntur. Psal-
 mo 14. Qui iurat proximo, & non decipit eum, is a-
 scendit in montem Domini. Sic David, Sic veteres
 Reges fidelissimi fecerunt in seruandis pactis & iu-
 ramentis, & Propheta Hier. quarto inquit: Iurabo,
 viuit Dominus, in veritate, in iudicio, in iustitia, in ve-
 ritate scilicet conscientia, vt ita vel secundum con-
 scientiam faciam sicut iuro, in sermone veraci, nē
 aliud

aliud loquar, aliud corde teneam: nam qui contra-
 rium facit, non homini, sed Deo mentitur, Actor. 5.
 in iustitia dicit propheta, scilicet vt sit de re licita: er-
 gò iuramētum Dauidis quòd voluit occidere Nabal,
 fuit de re illicita 1. Reg. 25. & contra præceptum Dei,
 Non occides, & ideò illud retractauit. Sic erat illicitum
 iuramentum Iudeorum, quum dicebant Princi-
 pi sacerdotum, Deuotione deuouemus nil degustatu-
 ros nos donec occidamus Paulum, Actor. 23. Tertiò
 minatur Deus pœnas grauissimas periuris & blasphe-
 mis, sicut patet de rege Assyriorum & seruis eius, 4.
 Reg. 19. Vbi angelus Domini percussit 185. millia de
 exercitu eius vna nocte propter peccatū blasphemix,
 & 2. Machab. 9. tradit historia, quomodò etiam Deus
 in hoc mūdo punit blasphemos, & propheta Nathani
 multum exaggerauit peccatū Dauidis, eò quòd bla-
 sphemare fecerat inimicos nomē Domini, 2. Reg. 12.
 Et lex iubet Leuitici 24. Qui blasphemauerit nomen
 Dñi, morte moriatur. Sic & lapidatur in deserto bla-
 sphemus: & Christus accusatur corā Pilato tanquàm
 blasphemus Dei, idq; quasi ex lege, Mat. 26. Sic Cerin-
 thum hereticū balneę oppresserunt, cū ibi contumē-
 liosos sermones in Christū diceret. Deindè Apostol⁹
 periuros commemorat inter illos, quos DEVS tra-
 didit in reprobū sensum, Rō. 1. & addit q̄ tales digni
 sunt morte, id est, dānatione æterna. Quare periuriū
 grauius est peccatū in suo genere, quàm homicidiū:
 quia hic corpus, ibi aut̄ anima occiditur, anima verò
 damnatur. Tales autem rarissimè prosperantur, vt
 sapius est expertum. Eccle. 33. Vir multum iurans,
 replebitur iniquitate. Et quoniam magistratus non
 tantum est defensor corporis, aut tutor iudiciorum,
 ac rerum politicarum, sed etiam est defensor Dei glo-
 riæ & custos totius legis, quòd ad externā disciplinā
 attinet, ad ornandam gloriam Dei, vt dicit Apосто-
 lus 1. Timoth. primo. Lex est posita iniustis &c. Ergò
 O tenetur

tenetur punire delicta externa aduersus omnia præcepta Dei: punire igitur debet etiam periuria, contumelias externas & blasphemias nominis Dei, Epicureos sermones, atroces execrationes, idololatrias, & imprimis hæreticos ferentes falsa & impia dogmata, impios cultus, quos nouit esse falsos, &c. Et omnem talem magistratum vult Deus iterum glorificare & extollere, quòd sic eum glorificârunt, 1. Reg. cap. 2.

TERTIVM DEI PRÆCEPTUM, Memento vt diem sabbathi &c. Exod. 20.

CAP. VI

ARGVMENTA.

1. *Quare sit institutum sabbathum.*
2. *Quid sit feriari, & etiam sanctificare feriam.*
3. *Quomodo contemptores huius præcepti puniantur, atq; puniuntur hic & aternaliter.*

I.



Vdæis fuit præceptum in veteri testamento, cum diligentia feriari sabbathum Exo. 20. sic, vt non auderent incendere ignem ad focû in domibus suis, Exo. 22. & minitabatur lex trãsgressoribus mortem, Exo. 31. Sic etiã contigit Num. 15. Ideò Deus dedit illis Manna in deserto in sabbatho, ne colligerent & frangeret sabbathum. Vnde in duplo antequam sabbathi colligebant Exo. 16. Tale autem præceptum dedit eis Deus primò in signû inter Deum & populum suum atq; posteritatē illorum: nam Gentes nõ colabant sabbathû, ideò vt scirent iudæi, quoniam Dominus minus esset qui eos sanctificaret, dedit hoc signum.

Exo.